

Læs mere om udgivelsen på shop.karnovgroup.dk

Trine Baumbach

Medieret

– frihed og ansvar

 KARNOV
GROUP

Trine Baumbach

Medieret – frihed og ansvar

1. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2017

ISBN 978-87-619-3924-1

Forsideillustration: Zara Stevnsborg Baumbach

Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed

Sats og tryk: AKAPRINT a/s, Aarhus

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Alle rettigheder forbeholdes.

Publikationen er fagfællebedømt

Indhold

Forord	13
<i>Kapitel 1</i>	
Introduktion til medieretten	15
1. Introduktion	15
2. Metode og retskilder	18
2.1. Sondring mellem straffebestemmelser, der skal <i>fortolkes</i> i lyset af ytringsfriheden og straffebestemmelser, der skal <i>anvendes</i> i lyset af ytringsfriheden	22
2.2. Sondringen mellem materiel typicitet («uberrettiget»), samtykke og hensynet til ytringsfriheden	27
3. Menneskerettighedskonventionens bærende hensyn og Domstolens fortolkningsstil	30
4. De strafferetlige ansvarsbetingelser	31
5. De erstatningsretlige ansvarsbetingelser – uden for kontrakt	34
6. Bogens disponering	36
7. Sprogbrug	40
<i>Kapitel 2</i>	
Ytringsfrihed	41
1. Introduktion	41
2. Bærende hensyn	42
2.1. Demokratiprincippet	42
2.2. Sandhedsprincippet	43
2.3. Selvudfoldelsesprincippet	46
2.4. De bærende hensyn – afslutning	46
3. Grundlovens § 77	48
4. Menneskerettighedskonventionens artikel 10 og Menneskerettighedsdomstolens praksis	62
4.1. Prøvelsen efter artikel 10, stk. 2	75
4.1.1. Sagens faktum omfattet af artikel 10's anvendelsesområde	76
4.1.2. Er der sket et indgreb	79
4.1.3. Hjemmel i national ret	80
4.1.4. Legitimt hensyn	82
4.1.5. Nødvendigt i et demokratisk samfund	83
5. Retlige problemstillinger	86

Indhold

5.1. Ytringsfriheden som almægtig menneskeret?	86
5.1.1. Afvejningen af de krydsende menneskerettigheder.	90
5.2. Skal journalister efterkomme politiets lovlige ordre?	94
6. Afslutning og perspektiv	99

Kapitel 3

Samfundsmæssig interesse.	101
1. Introduktion	101
2. Sprogbrugen	103
3. Samfundsmæssig interesse – Fordums tid	104
4. Samfundsmæssig interesse – Indkredsning	105
4.1. Overordnede perspektiver.	105
4.2. Mere konkret perspektiv	108
4.3. Særligt om emner af samfundsmæssig interesse og kendte mennesker	109
4.4. Særligt om betydningen af om det publicerede var journalistisk nødvendigt.	115
4.5. Udvalgte eksempler fra Menneskerettighedsdomstolens praksis.	122
5. Retlige problemstillinger.	125
5.1. Det samfundsmæssigt interessante skal bære artiklen?	126
5.2. Samfundsmæssig interesse i at et emne ikke behandles	127
6. Afslutning og perspektiv	129

Kapitel 4

Materielle begrænsninger i ytringsfriheden – almindelig del	131
1. Introduktion	131
2. Journalisters strafansvar – typetilfælde	132
3. Referatprivilegiet – to typer	133
3.1. Referatprivilegiet – interview	133
3.2. Referatprivilegiet – rene referatsager	138
4. Journalisten begår en selvstændig strafbar handling – 2 typer	145
4.1. Journalisten følger med	145
4.2. Journalisten begår en selvstændig – uafhængig af andre – strafbar handling – 2 undertyper	157
4.2.1. Selvstændig overtrædelse af en straffebestemmelse der efter sin karakter udgør en begrænsning af ytringsfriheden	157

4.2.2. Selvstændig overtrædelse af en straffebestemmelse der ikke efter sin karakter udgør en begrænsning af ytringsfriheden – researchhandling	162
5. Når journalister opfordrer andre eller på anden måde medvirker til, at andre begår strafbare handlinger (uden for interviewsagerne)	172
6. Særligt om injurier og Menneskerettighedsdomstolens prøvelse	175
6.1. Menneskerettighedsdomstolens prøvelseskoncept	179
6.1.1. Beskyldninger	181
6.1.2. Værdidomme	188
6.1.3. Begge kategorier og dansk ret	190
7. Retlig problemstilling	196
7.1. Den danske injurielovgivning – er der rum for forbedringer?	196
8. Afslutning og perspektiv	198

Kapitel 5

Materielle begrænsninger i ytringsfriheden – speciel del	201
1. Introduktion	201
2. Bærende hensyn	203
3. Straffeloven	206
3.1. Udvalgte bestemmelser	206
3.1.1. Straffelovens § 125	206
3.1.2. Straffelovens § 131 mv.	207
3.1.3. Straffelovens § 136, stk. 1 og 2.	208
3.1.4. Straffelovens § 140	210
3.2. Særligt om tavshedspligt	215
3.3. Straffelovens kapitel 27.	229
3.3.1. Straffelovens § 263	230
3.3.2. Straffelovens § 264 a	236
3.3.3. Straffelovens § 264 c	242
3.3.4. Straffelovens § 264 d.	244
3.3.5. Straffelovens § 266 b	260
3.3.6. Afslutning på straffelovens kapitel 27	274
4. Særlovgivningen	274
4.1. Retsplejeloven	274
4.1.1. Retsplejelovens § 1017	275
4.1.2. Retsplejelovens § 1017 b	280
4.1.3. Retsplejelovens § 430	281
4.1.4. Afslutning på retsplejelovens bestemmelser	282
5. Retlig problemstilling	283

Indhold

5.1. Forsætligt forkerte oplysninger eller forkerte oplysninger bragt som følge af forsætlig uvidenhed	283
6. Afslutning og perspektiv	285

Kapitel 6

Offentlighed som forudsætning for pressefrihed	287
1. Introduktion	287
2. Bærende hensyn	288
3. Grundlovens § 49	293
4. Retlige problemstillinger	298
4.1. Politiske forhandlinger i lukkede møder og uden for referat	298
4.2. Høringsfrister	301
5. Afslutning og perspektiv	302

Kapitel 7

Offentlighed i retsplejen	303
1. Introduktion	303
2. Bærende hensyn	305
3. Indskrænkninger i offentlighedsprincippet	309
3.1. Indskrænkninger i den umiddelbare offentlighed – dørlukning	310
3.2. Indskrænkninger i den middelbare offentlighed – referatforbud	316
3.3. Indskrænkninger i den middelbare offentlighed – navneforbud	317
3.4. Optagelse og transmission af billeder, lyd og tekst mv.	322
3.5. Billedoptagelse i og uden for rettens bygninger mv.	330
3.6. Tegninger	334
3.7. Straf	334
4. Dokumentoffentlighed – aktindsigt i retsplejen	336
4.1. Medieretligt særligt relevante regler om aktindsigt	339
4.1.1. Særligt om § 41 b, stk. 2, nr. 2 og 3	340
4.1.2. Særligt om retsplejelovens § 41 f.	341
4.2. Andre regler	345
5. Retlige problemstillinger	347
5.1. Navneforbud som uegentlig undladelsesforbrydelse?	347
5.2. Retsforfølgning af overtrædelser af retsplejelovens kapitel 2	353
6. Afslutning og perspektiv	356

Kapitel 8

Offentlighed i forvaltningen	359
1. Introduktion	359
2. Bærende hensyn	360
3. Offentlighedslovens hovedindhold og udvalgte bestemmelser	364
3.1. Offentlighedslovens hovedindhold	365
3.2. Offentlighedslovens § 7 – hovedreglen	366
3.3. Meroffentlighed – § 14.	367
3.4. Udvalgte undtagelser til hovedreglen om aktindsigt	370
3.4.1. Offentlighedslovens § 30	372
3.4.2. Offentlighedslovens § 31	373
3.4.3. Offentlighedslovens § 32	374
3.4.4. Offentlighedslovens § 33	375
4. Retlige problemstillinger	378
4.1. Lovens formål og lovens anvendelse	378
4.2. Offentlighedsloven og tavshedspligten – en fransk stiløvelse? ...	381
5. Afslutning og perspektiv	383

Kapitel 9

Medieansvarsloven	387
1. Introduktion	387
2. Bærende hensyn	388
3. Medieansvarslovens anvendelsesområde	391
3.1. De indenlandske periodiske skrifter	392
3.2. Radio og tv-foretagender mv.	394
3.3. Internetmedier mv.	394
4. Formelle og materielle pressedelikter	397
4.1. Formelle pressedelikter	398
4.2. Materielle pressedelikter	400
5. Medieansvaret	404
5.1. Indenlandske periodiske skrifter	405
5.1.1. Ansvarsubjekter – generelt.	405
5.1.2. Forfatteransvaret	408
5.1.3. Redaktøransvaret	409
5.1.4. Udgiveransvaret	411
5.2. Radio- og fjernsynsudsendelser	411
5.2.1. Ansvarsubjekter – generelt	412
5.2.2. Forfatter- og udtaleransvaret	413
5.2.3. Redaktøransvaret	415
5.2.4. Radio- eller fjernsynsforetagendets ansvar	416

Indhold

5.3. Internetmedier mv.....	416
5.4. Fælles bestemmelser.....	416
5.5. Erstatningsansvaret.....	418
6. Retlige problemstillinger.....	419
6.1. Medieansvarslovens anvendelsesområde og udenlandske medier.....	420
6.2. Medieansvaret og link til artikler i andre medier.....	423
6.3. Opdelingen i materielle pressedelikter og andre strafbare forhold.....	423
6.4. Regres contra lovens bærende hensyn.....	425
7. Afslutning og perspektiv.....	430

Kapitel 10

Pressenævnet, god presseskik og genmæle.....	433
1. Introduktion.....	433
2. Bærende hensyn.....	434
3. Pressenævnet.....	439
3.1. Pressenævnet som forvaltningsmyndighed.....	439
3.2. Egendriftssager.....	442
3.3. Retlig interesse.....	445
3.4. Afvisning af sager.....	447
3.5. Indhold og handlemåde eller offentliggørelse i strid med god presseskik.....	447
3.6. Sagsbehandlingsregler mv.....	451
4. God presseskik.....	453
4.1. Grundlæggende synspunkter.....	455
4.2. Afsnit A: Korrekte meddelelser.....	457
4.3. Afsnit B: Adfærd i strid med god presseskik.....	463
4.4. Afsnit C: Retsreportage.....	474
5. Andre regler og retningslinjer.....	477
6. Genmæle.....	479
7. Retlige problemstillinger.....	481
7.1. Retligt bindende regler.....	481
7.2. Presseetiske regler contra straffebestemmelser.....	482
7.3. Anonyme uredigerede debatindlæg.....	484
8. Afslutning og perspektiv.....	491

Kapitel 11

Kildebeskyttelse.....	495
1. Introduktion.....	495

2. Bærende hensyn	498
3. Kildebegrebet	501
4. Kildebeskyttelsens retsgrundlag	508
4.1. Retsplejelovens § 172, stk. 1-4.	510
4.2. Vidnepålæg i sager om alvorlig kriminalitet.	513
4.3. Vidnepålæg i sager om brud på tavshedspligten	515
4.4. Særligt om edition, ransgning og beslaglæggelse	518
5. Retlige problemstillinger	521
5.1. Sammenhængen mellem medieansvarsloven og kildebeskyttelsen	521
5.2. Vidnefritagelse eller vidneudelukkelse, herunder kriminalisering af journalisters uberettigede kildeafsløringer . . .	524
5.3. Personkreds omfattet af kildebeskyttelsen	526
6. Afslutning og perspektiv	527

Kapitel 12

Andre emner og perspektiver	529
1. Introduktion	529
2. Påtaleregler	530
3. Persondataloven og massemediernes informationsdatabase	538
4. Natives – reklame contra redaktionelt stof	542
5. Sammenligning mellem politi og medier	546
6. Chilling effect	548
7. Betalte kilder	553
8. Den redaktionelle frihed	554
9. Who makes the news, og har det nogen betydning?	559
10. Selvcensur	561
11. Har vi brug for de etablerede medier og journalisterne? Og om falske nyheder	564
Litteraturliste	567
Domsregister	579
Stikordsregister	589